

Duco Seminar 2018

Jérôme Eijsackers

Peutz

13 juni 2018

Inleiding

Het zijn spannende tijden

Het zijn gasloze tijden

Het zijn onzekere tijden

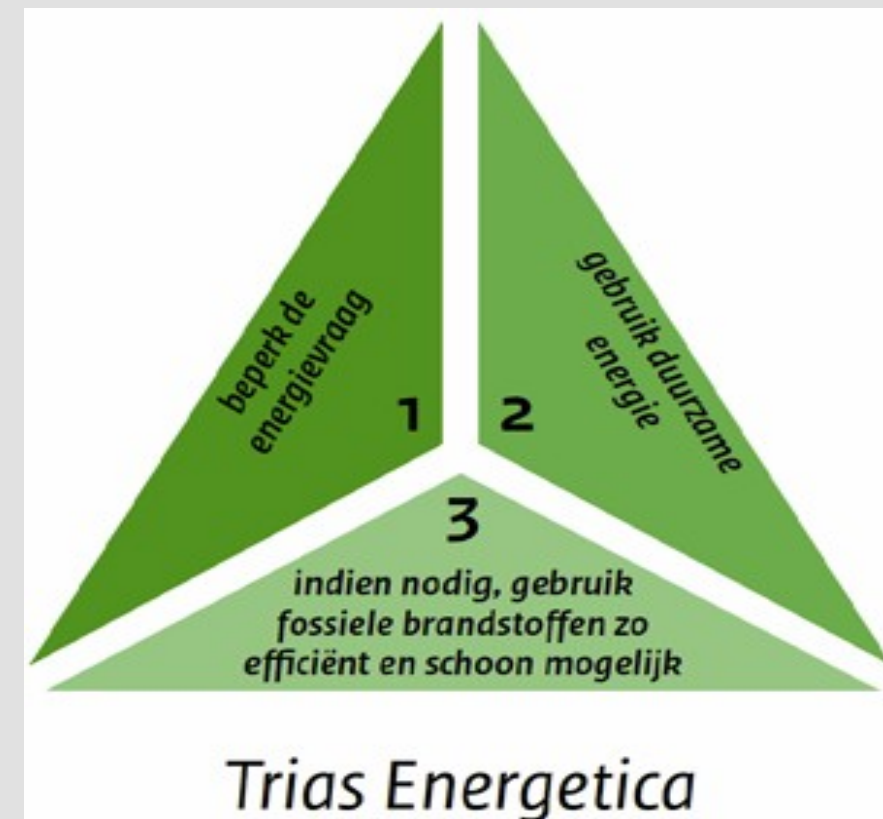
The logo for PEUTZ, featuring the word "PEUTZ" in a bold, black, sans-serif font. The logo is positioned in the top right corner of the slide. To the right of the logo, there is a vertical bar with four colored segments: a blue segment at the top, a white segment below it, a light gray segment below that, and an orange segment at the bottom. The bottom-most segment of this bar is green.

BENG

Bijna EnergieNeutrale Gebouwen

Drie indicatoren:

1. Energiebehoefte in [kWh/m²]
2. Primair fossiel energiegebruik [kWh/m²]
3. Aandeel hernieuwbare energie [%]

BENG

Vanaf 1 januari ~~2021~~ 2020:

- Alle nieuwbouw moet voldoen aan BENG
- BENG-eisen vervangen huidige EPC-eisen
- Berekeningen met NTA 8800

BENG

Vanaf 1 januari 2019:

- Alle nieuwe overheidsgebouwen moeten voldoen aan voorlopige BENG-eisen
- Voorlopige BENG-eisen vervangen huidige EPC-eisen
- Berekeningen met NEN 7120 (huidige EPC-norm)

BENG

Tot 1 januari 2020:

- Alle nieuwbouw moet voldoen aan huidige EPC-eisen
- Berekeningen met NEN 7120 (huidige EPC-norm)
- Voorlopige BENG-eisen berekenen met NEN 7120

BENG

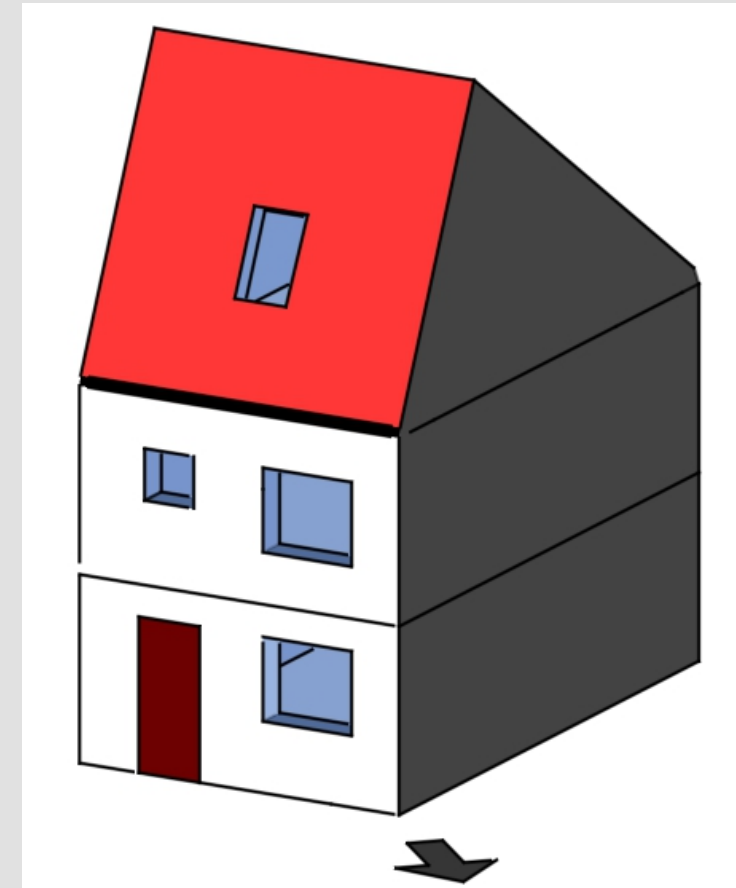
Voorlopige BENG-eisen

	<i>BENG-1 [kWh/m²]</i>	<i>BENG-2 [kWh/m²]</i>	<i>BENG-3 [%]</i>
Woningen	25	25	50
Utiliteit	50	25	50
Onderwijs	50	60	50
Gezondheidszorg	65	120	50

BENG

Voorbeeld kleine tussenwoning A:

- Rc vloer/gevel: 5, Rc dak: 8
- Drievoudig glas $U = 0,9$
- Verwarming/tapwater: combi-wp bron bodem
- Koeling: vrije koeling
- Ventilatie: natuurlijke toevoer, vraaggestuurde afvoer, alle VR voorzien van CO₂ sensoren (C4c)
- PV: 900 Wp (circa 5 m²)

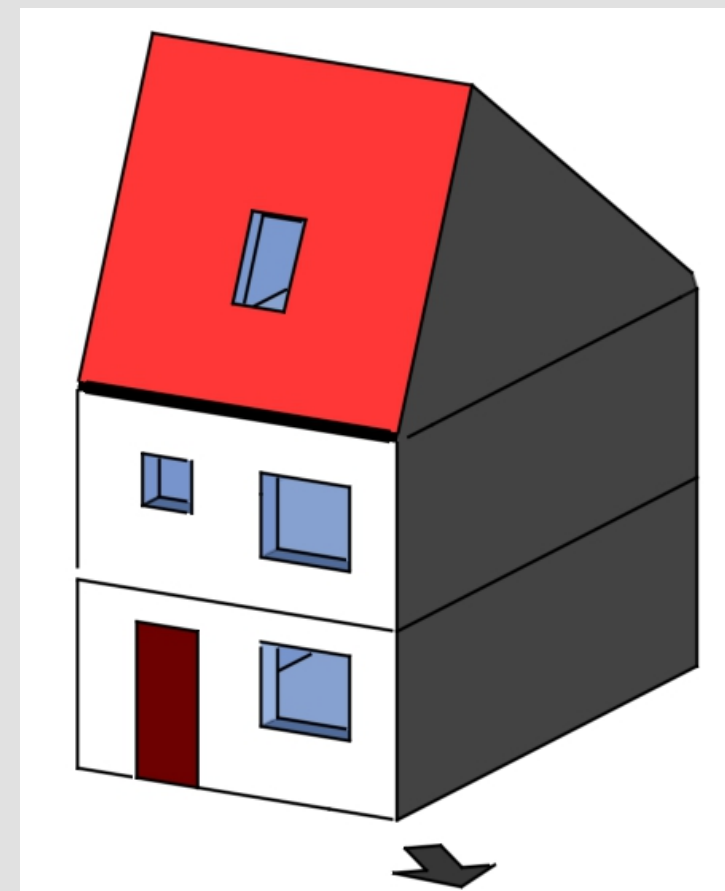
Resultaten tussenwoning A (warmtepomp)

	<i>Voorlopige eis</i>	<i>Resultaat</i>	<i>Voldoet?</i>
BENG-1	25	24,7	ja
BENG-2	25	22,8	ja
BENG-3	50	64,5	ja
EPC		0,23	

BENG

Voorbeeld kleine hoekwoning B:

- Volledig identiek A
- Blinde kopgevel Rc 5

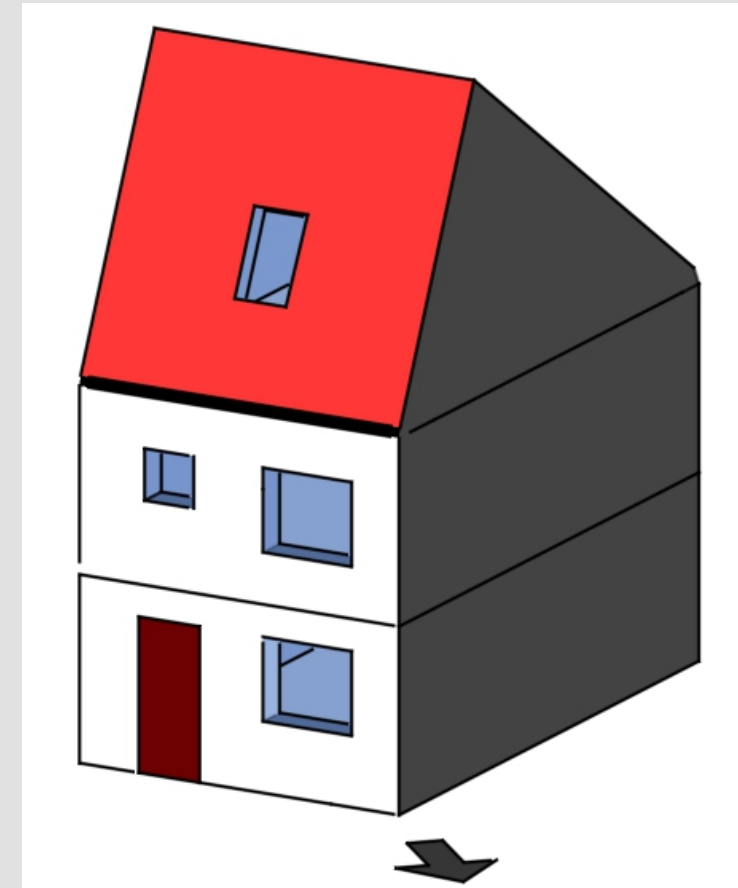
Resultaten hoekwoning B (blinde kopgevel)

	<i>Voorlopige eis</i>	<i>Tussenwoning</i>	<i>Hoekwoning</i>
BENG-1	25	24,7	31,7
BENG-2	25	22,8	25,9
BENG-3	50	64,5	64,5
EPC		0,23	0,23

BENG

Voorbeeld kleine hoekwoning C:

- Volledig identiek B
- Blinde kopgevel **Rc 20**

Resultaten hoekwoning C (kopgevel Rc 20)

	<i>Voorlopige eis</i>	<i>Tussenwoning</i>	<i>Hoekwoning</i>
BENG-1	25	24,7	26,6
BENG-2	25	22,8	23,6
BENG-3	50	64,5	64,5
EPC		0,23	0,23

BENG

Hoe werkt BENG-1?

- Hoeveelheid energie benodigd om de energieverliezen ten gevolge van transmissie en ventilatie te compenseren
- Utiliteitsbouw inclusief verlichting
- Energiebehoefte (thermisch)
- Opwekkingsrendementen niet van belang
- “Niets met een stekker”
- Uitzondering: balansventilatie WTW

BENG

Hoe werkt BENG-1?

- Energiebehoefte per vierkante meter GBO
- Groot verliesoppervlakte, weinig vloeroppervlakte: probleem
- Tiny house, villa, geschakelde kopwoning
- Geen compensatie zoals in de EPC

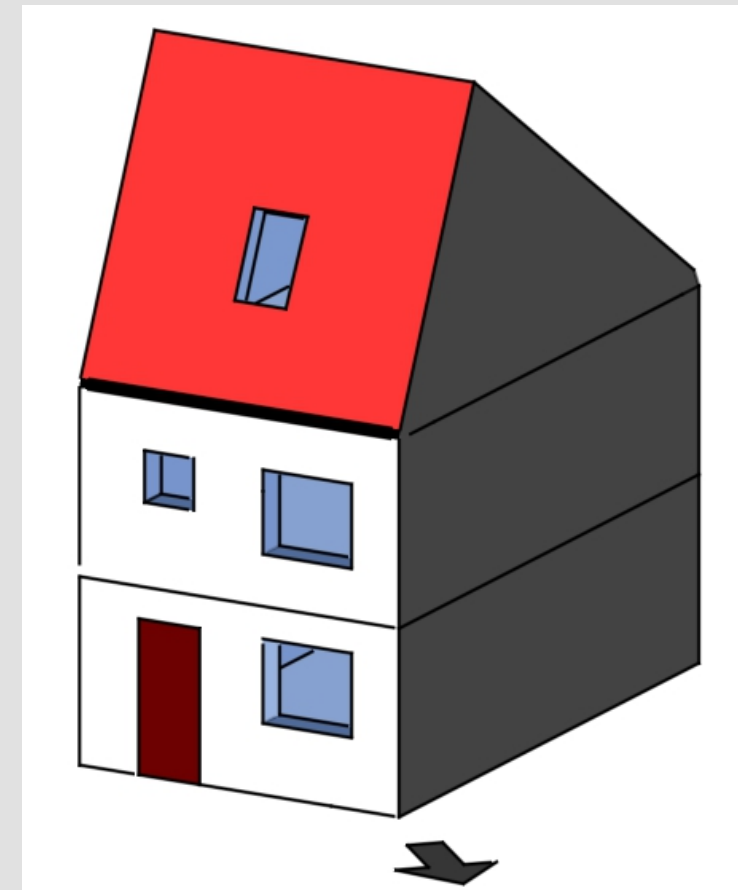
Beter:

- BENG-1 afhankelijk maken van de compactheid

BENG

Voorbeeld kleine tussenwoning E:

- Verwarming/tapwater: warmtenet Rotterdam
- Koeling: geen
- Verder identiek

Resultaten tussenwoning E (warmtenet)

	<i>Voorlopige eis</i>	<i>Elektrische wp</i>	<i>Warmtenet R'dam</i>
BENG 1	25	24,7	24,7
BENG 2	25	22,8	21,3
BENG 3	50	64,5	24,3
EPC		0,23	0,19

Om BENG-3 te laten voldoen is 5 m² PV extra nodig

BENG

Voorbeeld studentenhuysvesting F:

- 10.000 m² GBO
- 300 eenheden
- 20 verdiepingen
- Rc vloer/gevel: 5, Rc dak: 6
- HR⁺⁺ glas $U_r = 1,3$, $g = 0,4$
- Verwarming/tapwater: warmtenet
- Ventilatie: natuurlijke toevoer, vraaggestuurde afvoer (C4a)

Resultaten studentenhuisvesting EPC 0,40

	<i>Voorlopige eis</i>	<i>Basis EPC=0,40</i>	<i>Voldoet?</i>
BENG 1	25	35,9	nee
BENG 2	25	82,4	nee
BENG 3	50	0	nee
EPC		0,40	

BENG

Voorbeeld studentenhuysvesting geoptimaliseerd:

- 10.000 m² GBO, 300 eenheden, 20 verdiepingen
- Rc vloer/gevel: 5, Rc dak: 6
- Drievoudig glas $U_r = 0,9$, $g = 0,4$
- Verbeterde luchtdoorlatendheid $q_{v10} = 0,25$
- Verwarming/tapwater: warmtenet
- Ventilatie: natuurlijke toevoer, vraaggestuurde afvoer (C4a)
- PV: 280 m² oost/west-ligging, 56 kWp

Resultaten studentenhuisvesting geoptimaliseerd

	<i>Voorlopige eis</i>	<i>Basis EPC=0,40</i>	<i>Geoptimaliseerd</i>
BENG 1	25	35,9	28,5
BENG 2	25	82,4	65,0
BENG 3	50	0	6%
EPC		0,40	0,33

BENG

Hoe werkt BENG-3?

- Aandeel hernieuwbare energie
- $\text{Hernieuwbare E} / (\text{BENG-2} + \text{Hernieuwbare E}) \times 100\%$
- Bijvoorbeeld:
  - Opbrengst PV
  - Warmtepomp minus elektriciteitsgebruik
  - Zonneboiler
  - Biomassa / WKK
- Maar niet: restwarmte warmtenet of WTW balansventilatie

BENG

Hoe werkt BENG-3?

- Als BENG-2 hoog is moet veel hernieuwbaar worden opgewekt
- Weinig dak, geen mogelijkheid WKO: probleem
- Binnenstedelijke hoogbouw

Beter om BENG-3 afhankelijk te maken van:

- slankheid van een gebouw
- aansluitverplichting warmtenet
- (on)mogelijkheid WKO

BENG

Conclusies:

- Compensatie tussen BENG-indicatoren niet mogelijk!
- Relatie EPC en BENG niet altijd eenduidig
- Grondgebonden met WP/PV oplosbaar
- Lage appartementengebouwen oplosbaar
- Definities BENG-indicatoren worden gewijzigd
- Voorlopige BENG-eisen worden gewijzigd
- Bepalingsmethode wordt gewijzigd: NTA 8800

NTA 8800

Gebouwgebonden energieverbruik voor:

- Nieuwbouw utiliteit (was EPC)
- Nieuwbouw wonen (was EPC)
- Bestaande bouw utiliteit (was EI of Energielabel)
- Bestaande bouw wonen (was EI of Vereenvoudigd Energielabel)

Vervangt:

- NEN 7120, NEN 8088-1, NVN 7125
- Nader Voorschrift, ISSO 75.3

NTA 8800

- Wordt eenvoudiger dan EPC (lees: minder parameters)
- Wordt iets uitgebreider dan EI
- Inklapniveaus om aantal parameters te verminderen
- Splitsing beleidsfactoren en rekenregels
- Europese normen uitgangspunt, Nederlandse aanvullingen
- Toevoegen nieuwe technieken
- Nog steeds een maandmethode

NTA 8800

Schematisering:

- Lijkt op huidige norm
- Studentenwoningen toegevoegd
- Vakantiewoning is nu een woning

NTA 8800

Warmte- en koudebehoefte:

- Lijkt op huidige norm
- Zonwering gedetailleerder

Warmte- en koudedistributie:

- Volledig vernieuwd

Warmte- en koudeopwekking:

- Veel wijzigingen

NTA 8800

Warmtapwater:

- Lijkt op huidige norm
- Douche WTW: praktijkprestatiefactor
- Opwekkingsrendementen: praktijkprestatiefactor
- Tapprofiel: Nederlandse methode

NTA 8800

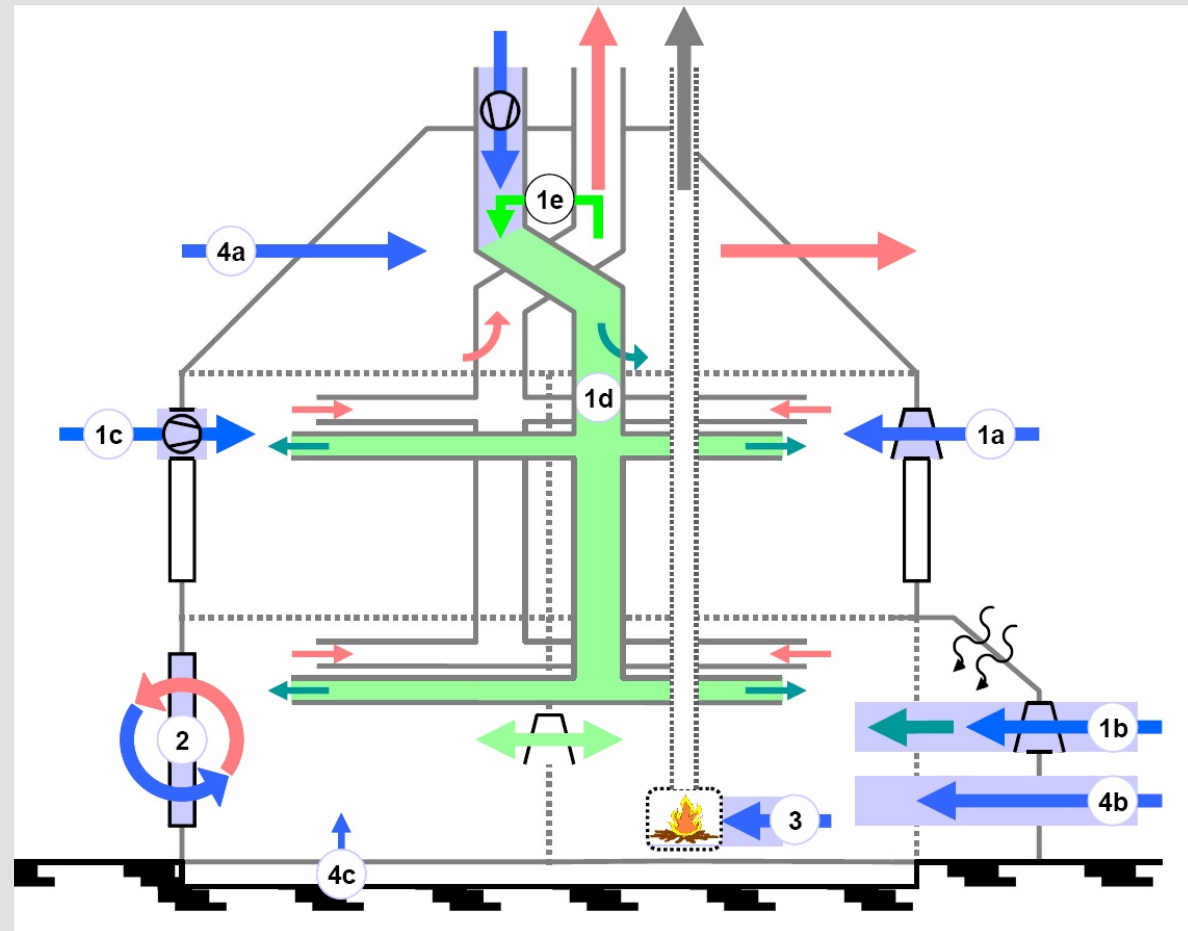
Verlichting:

- Lijkt op huidige norm
- Aanwezigheidsdetectie meer typen
- Daglichtregeling meer gedetailleerd
- Nog steeds op jaarbasis

NTA 8800

Ventilatie:

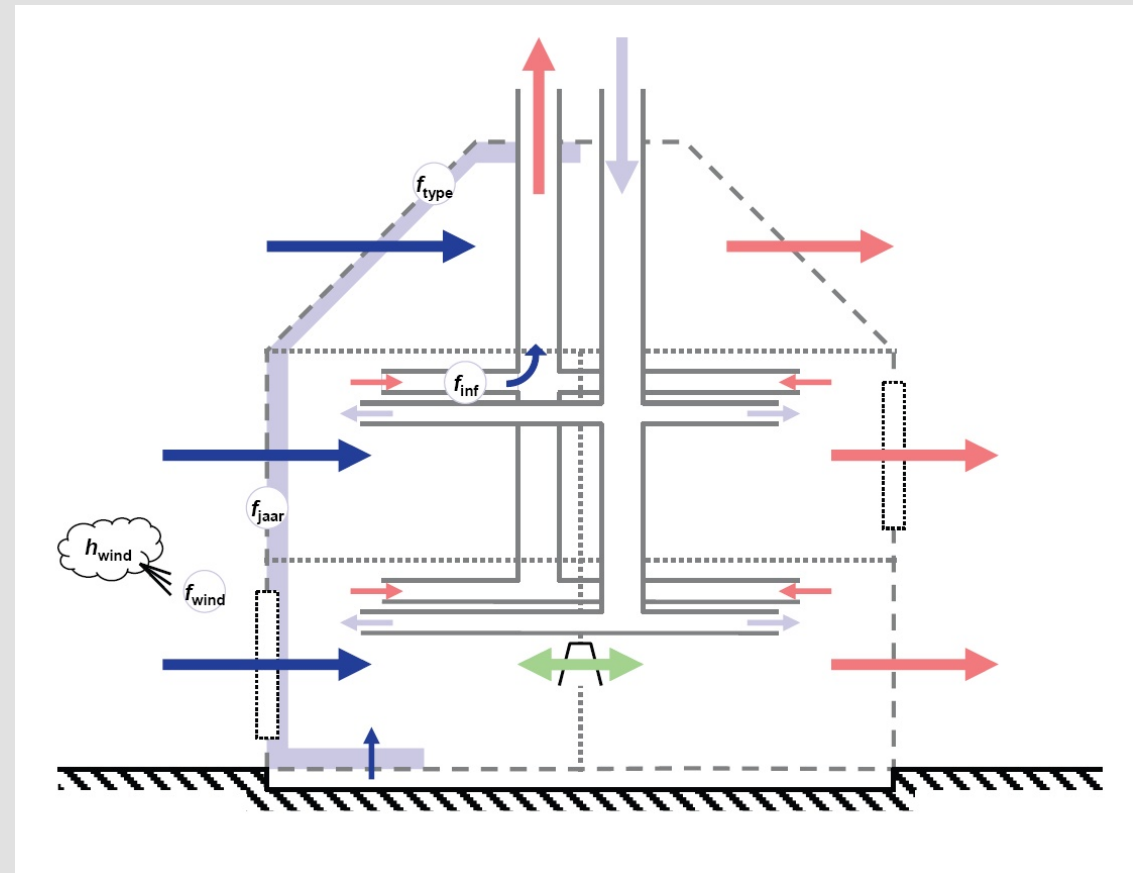
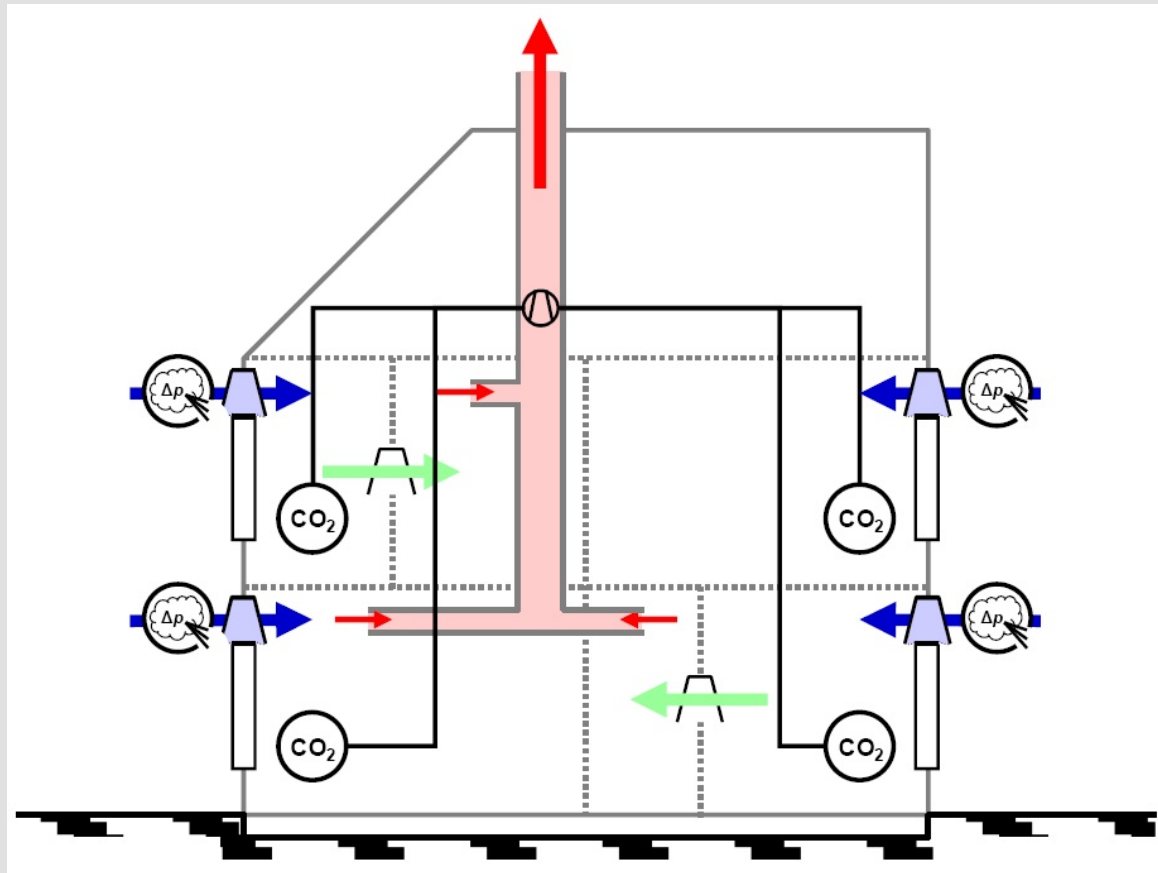
- CEN vervangt NEN 8088-1
- NEN 8088 optellen luchtstromen:
  - Infiltratie
  - Ventilatie
  - Spuien
  - Verbrandingstoestel

NEN 8800

Ventilatie:

- Ventilatie en infiltratie beïnvloeden elkaar!

NEN 8800

Fysisch meer correct:

- Iteratieve berekening
- Veel correctiefactoren vervallen
- f_{sys} en f_{reg} uit NEN 8088-1 blijven gehandhaafd
- Nieuwe forfaitaire waarden f_{sys} en f_{reg}
- Gelijkwaardigheid

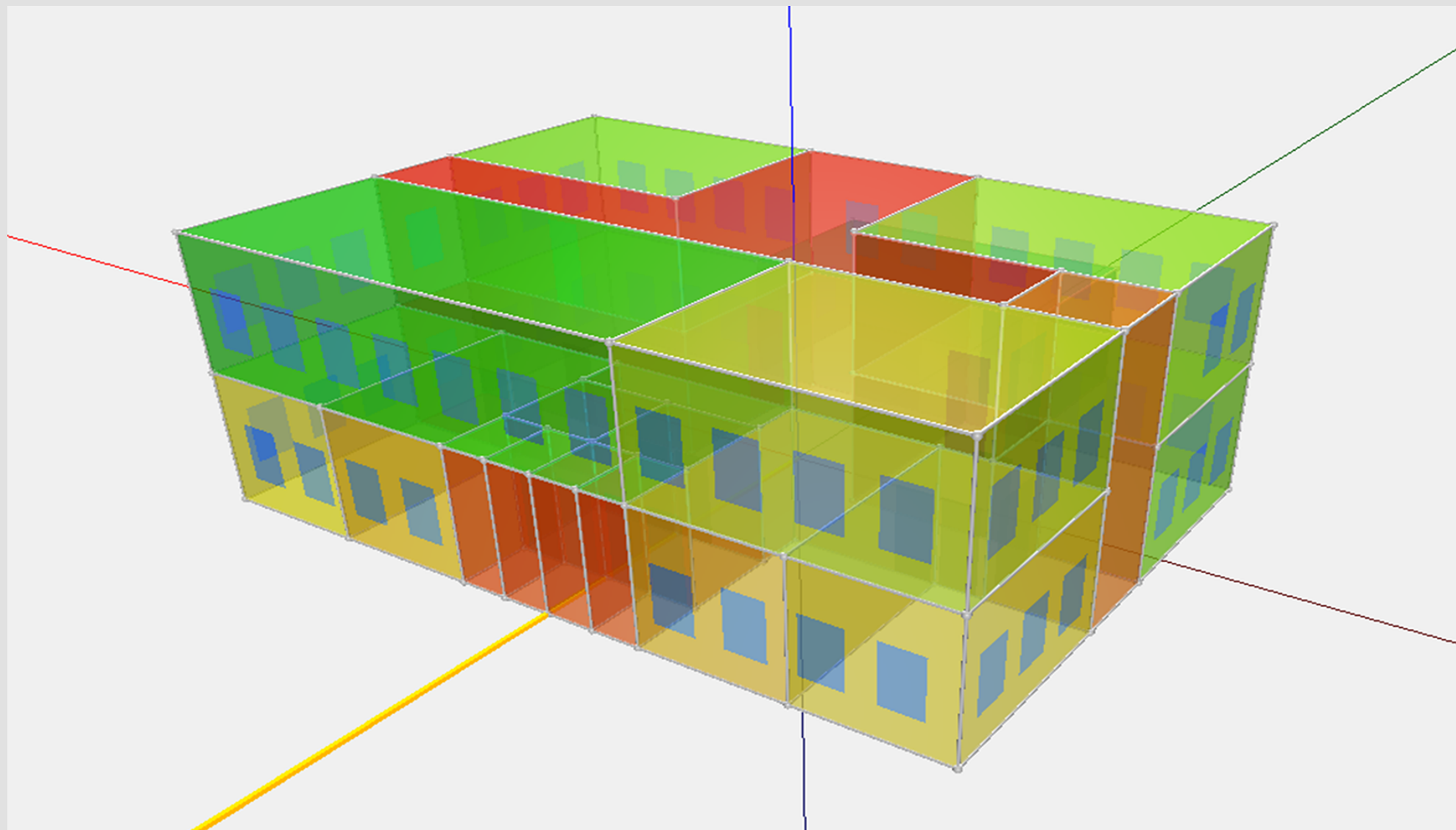
NTA 8800

Conclusies

- Toetsinstrument
- Veel wijzigingen
- Nog in ontwikkeling
- Niet voor berekenen werkelijk energiegebruik
- Niet voor ontwerpen installaties

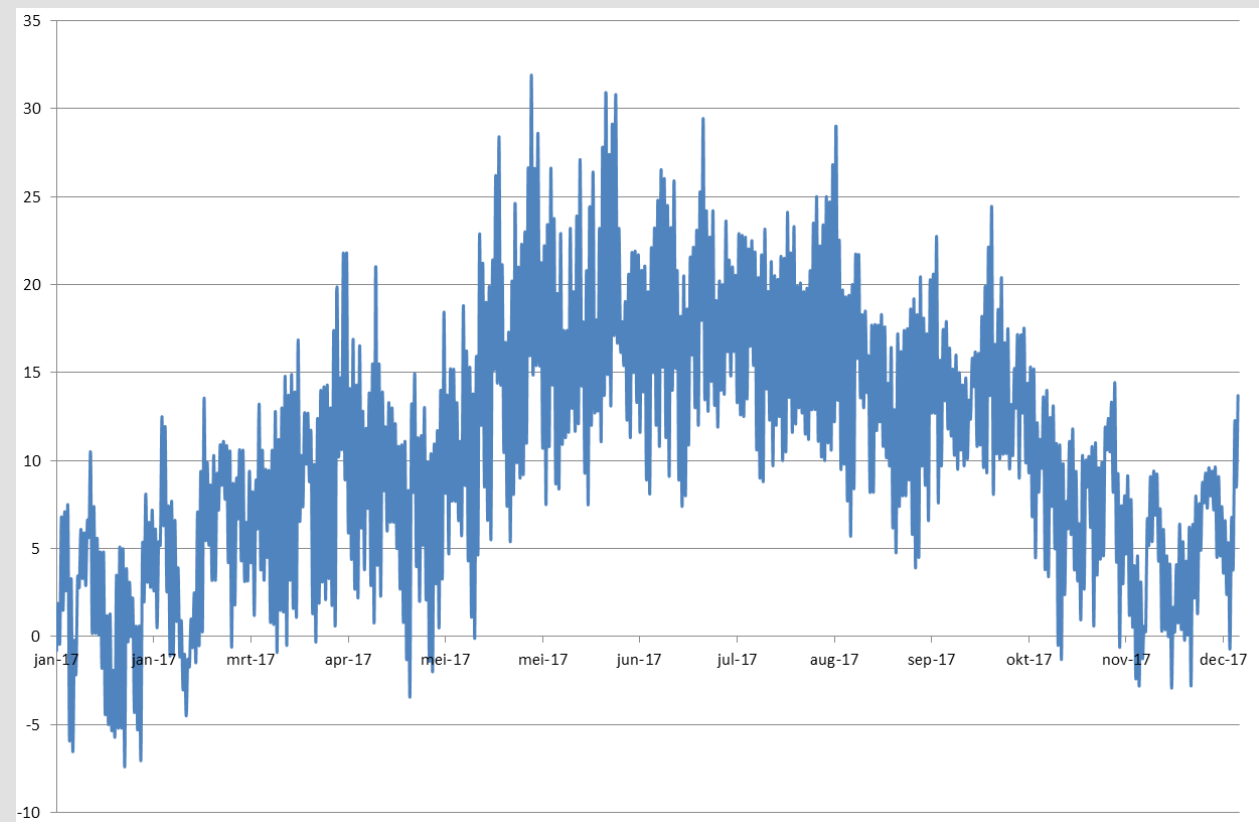
Maar wat dan wel?

Dynamisch rekenen

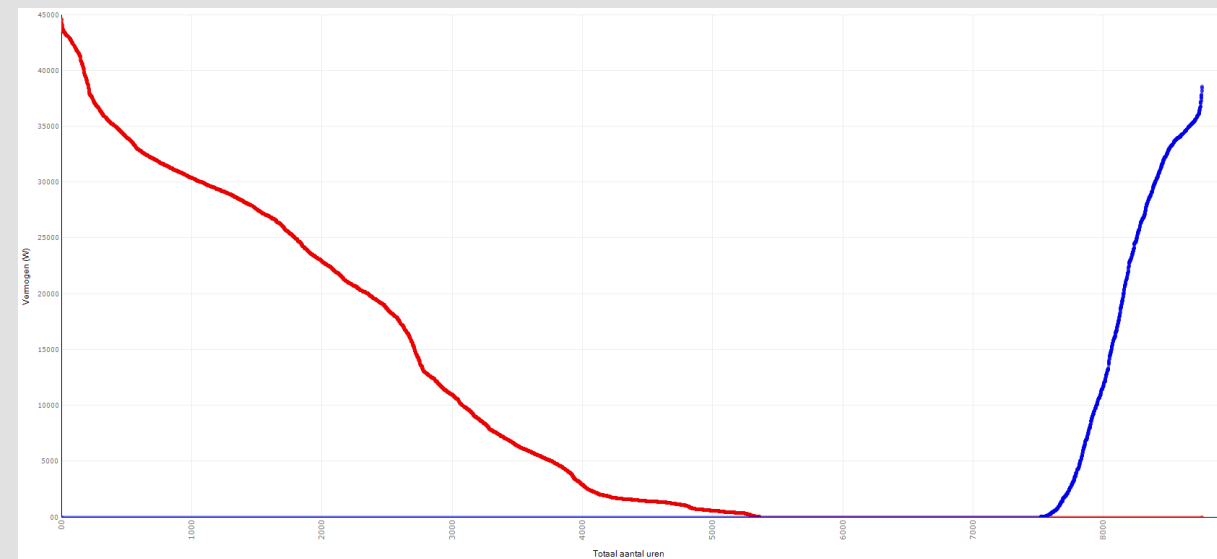
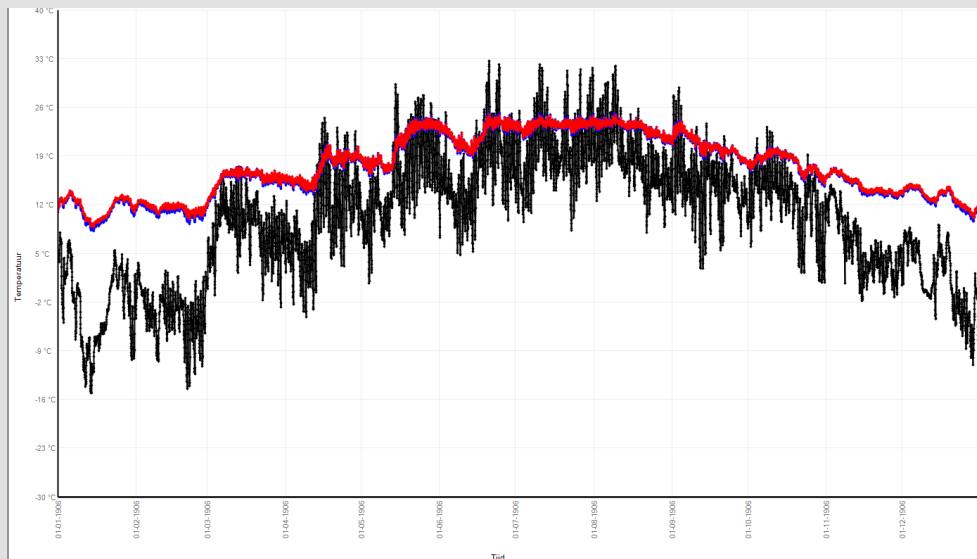
Dynamisch rekenen

- Referentie klimaatgegevens
- Gebruikersgedrag
- Bouwkundige eigenschappen
- Eigenschappen installatie
- (Basis) regeling installatie

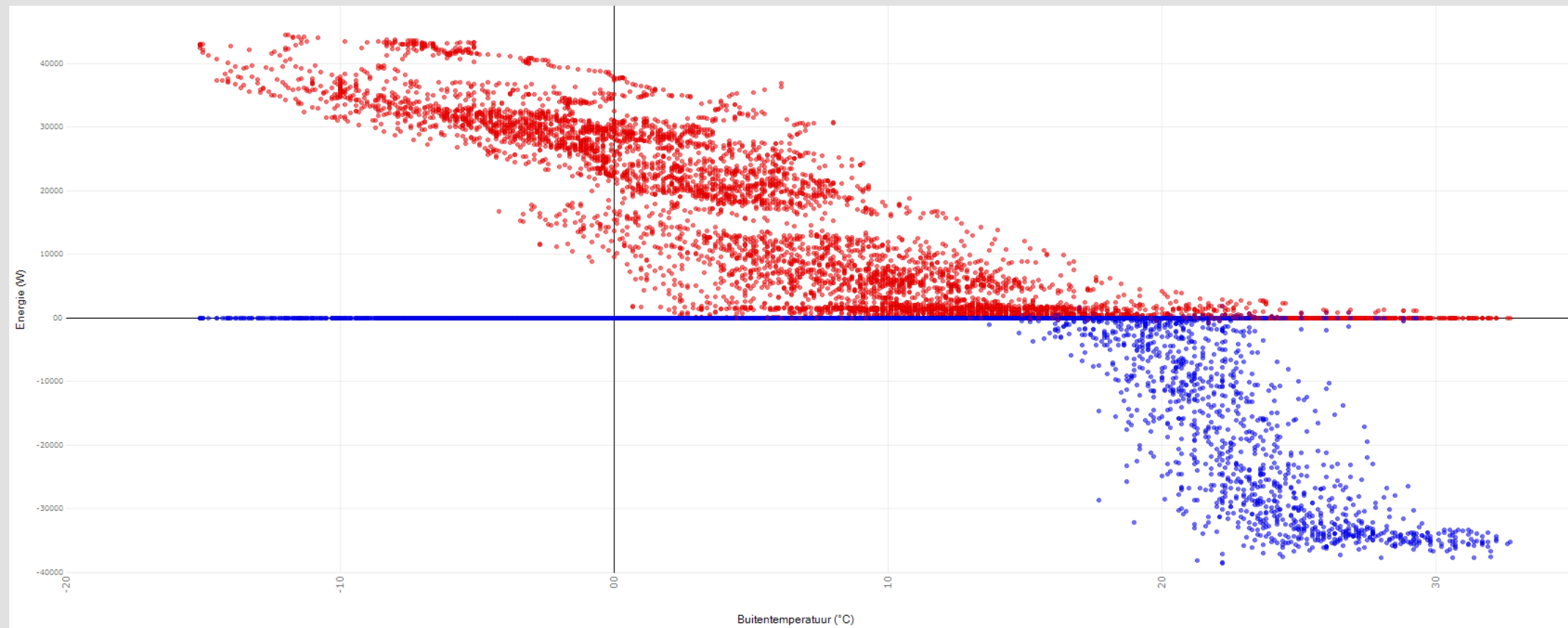
Dynamisch rekenen

- Inzicht in verloop binnentemperatuur
- Bepalen benodigd koelvermogen (TO-berekeningen)

Dynamisch rekenen

- Inzicht in energiegebruik
- Bepaling benodigd verwarmingsvermogen

Dynamisch rekenen

- Minder opgesteld vermogen
- Goedkoper
- Installaties die werken bij het optimale vermogen
- Minder energiegebruik
- Robuustheid

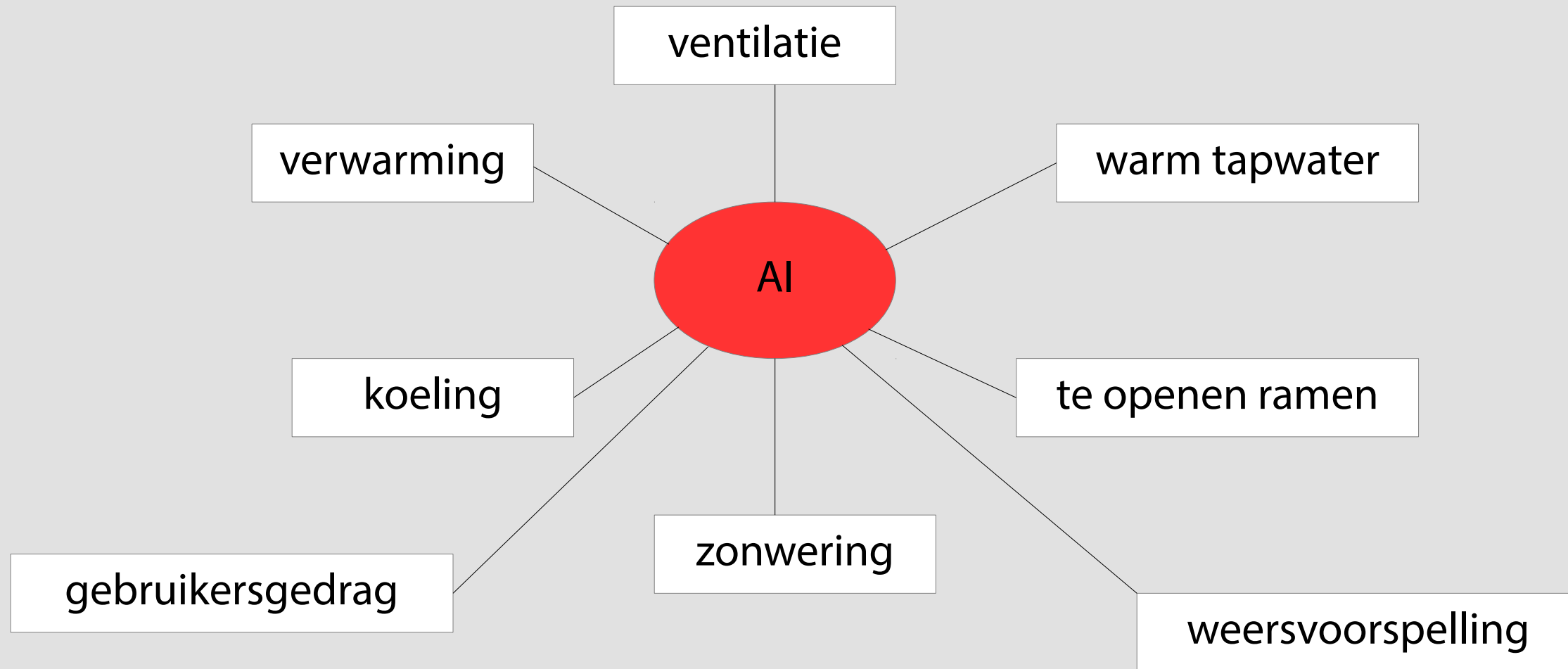
Machine learning

- Optimalisatie vraagsturing
- Zelflerende regelingen
- Samenwerking componenten

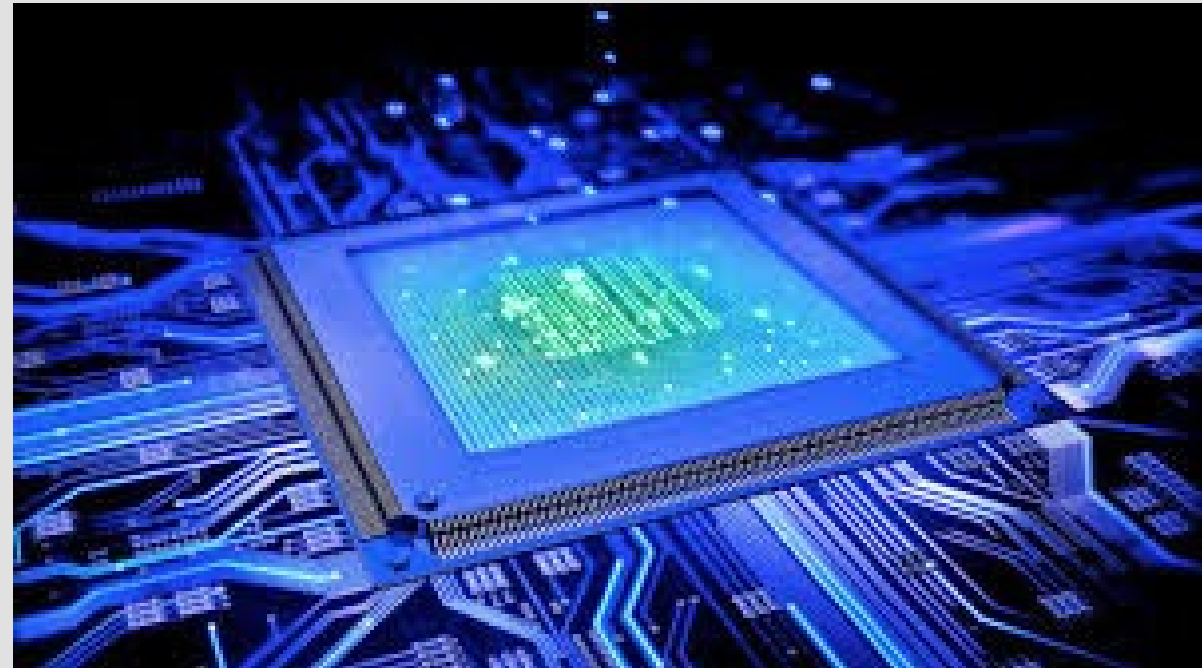

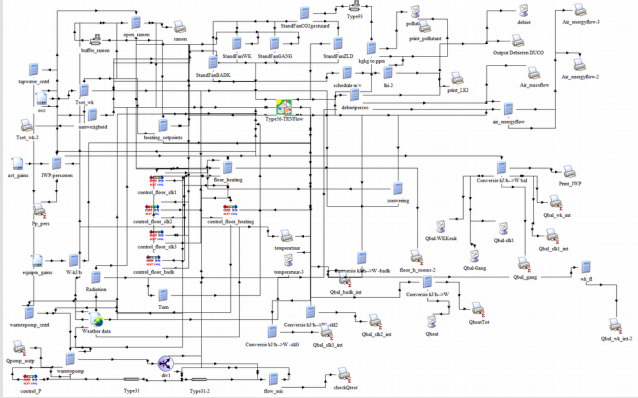
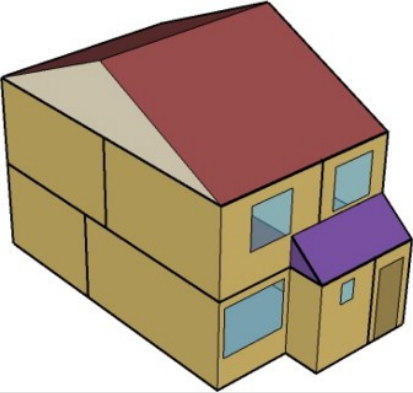
Machine learning

Machine learning

Machine learning


```
1 <!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Strict//EN" "http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-strict.dtd">
2 <html xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml" lang="en-US">
3 <head profile="http://gmpg.org/xfn/11">
4 <meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=UTF-8" />
5 <title>How to Optimize Images for Better Search Engine Rankings</title>
6 <meta name="robots" content="nooodp, noydir" />
7 <meta name="description" content="You may not realize this, but images can generate a TON of traffic from image-based search engines (Google Im
8 how to optimize your images to score some of [shellicp]"/>
9 <link rel="stylesheet" href="http://diythemes.com/thesis/wp-content/themes/thesis_18/style.css?7090510-211736" type="text/css" media="screen, pro
10 <link rel="stylesheet" href="http://diythemes.com/thesis/wp-content/themes/thesis_18/custom/layout.css?7092910-294130" type="text/css" media="scr
11 <!--[if lte IE 8]><link rel="stylesheet" href="http://diythemes.com/thesis/wp-content/themes/thesis_18/lib/css/ie.css?7090510-211736" type="text/
12 <link rel="canonical" href="http://diythemes.com/thesis/seo/seo-articles-how-to-optimize-images-for-better-search-engine-rankings/" />
13 <link rel="alternate" type="application/rss+xml" title="The Thesis Statement RSS Feed" href="http://feeds.feedburner.com/thesistheme" />
14 <link rel="pingback" href="http://diythemes.com/thesis/xmlrpc.php" />
15 <link rel="EditURI" type="application/rsd+xml" title="RSD" href="http://diythemes.com/thesis/xmlrpc.php?rsd" />
16 <link rel="alternate" type="application/rss+xml" title="The Thesis Statement &raquo; How to Optimize Images for Better Search Engine Rankings Co
17 <link rel="shortcut icon" href="http://diythemes.com/includes/common/images/favicon.ico" />
18 <link rel="stylesheet" type="text/css" href="http://diythemes.com/includes/common/diy.css?7072814-162542" media="screen, projection" />
19 <link rel="stylesheet" type="text/css" href="http://diythemes.com/includes/thesis/thesis.css?7092713-184949" media="screen, projection" />
20 </head>
21 <body>
22 <script type="text/javascript">
23 var _gaq = _gaq || [];
24 _gaq.push(['_setAccount', 'UA-4026472-1']);
25 _gaq.push(['_trackPageview']);
26 (function() {
27 var ga = document.createElement('script'); ga.type = 'text/javascript'; ga.async = true;
28 ga.src = ('https:' == document.location.protocol ? 'https://ssl' : 'http://www') + '.google-analytics.com/ga.js';
29 var s = document.getElementsByTagName('script')[0]; s.parentNode.insertBefore(ga, s);
30 })();
31 </script>
32 <div id="banner">
33 <div class="bc">
34 here<a href="http://diythemes.com/thesis/introducing-promo-skin/">details here</a>, or see a
35 </div>
36 </div>
37 <div id="diy_nav" class="diy_nav">
38 <div class="nav container">
39 <a id="diy_logo" href="http://diythemes.com/"><span class="logo-diy">DIY</span><span class="logo-themes">themes</span></a>
40 </div>
41 </div>
```

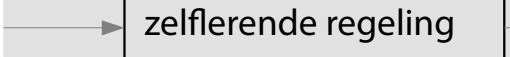

verder trainen regeling

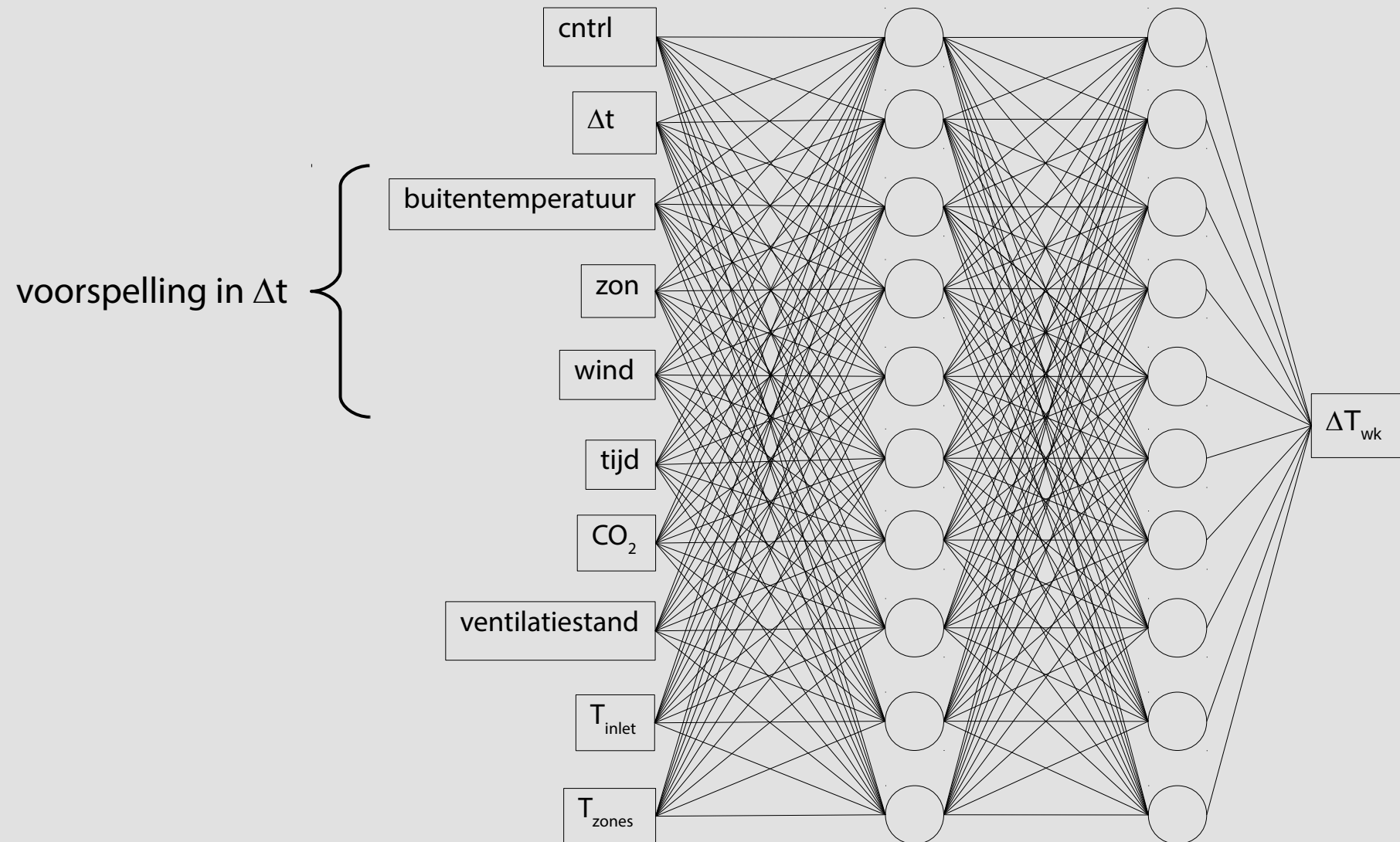
dynamisch rekenmodel

trainen

zelflerende regeling

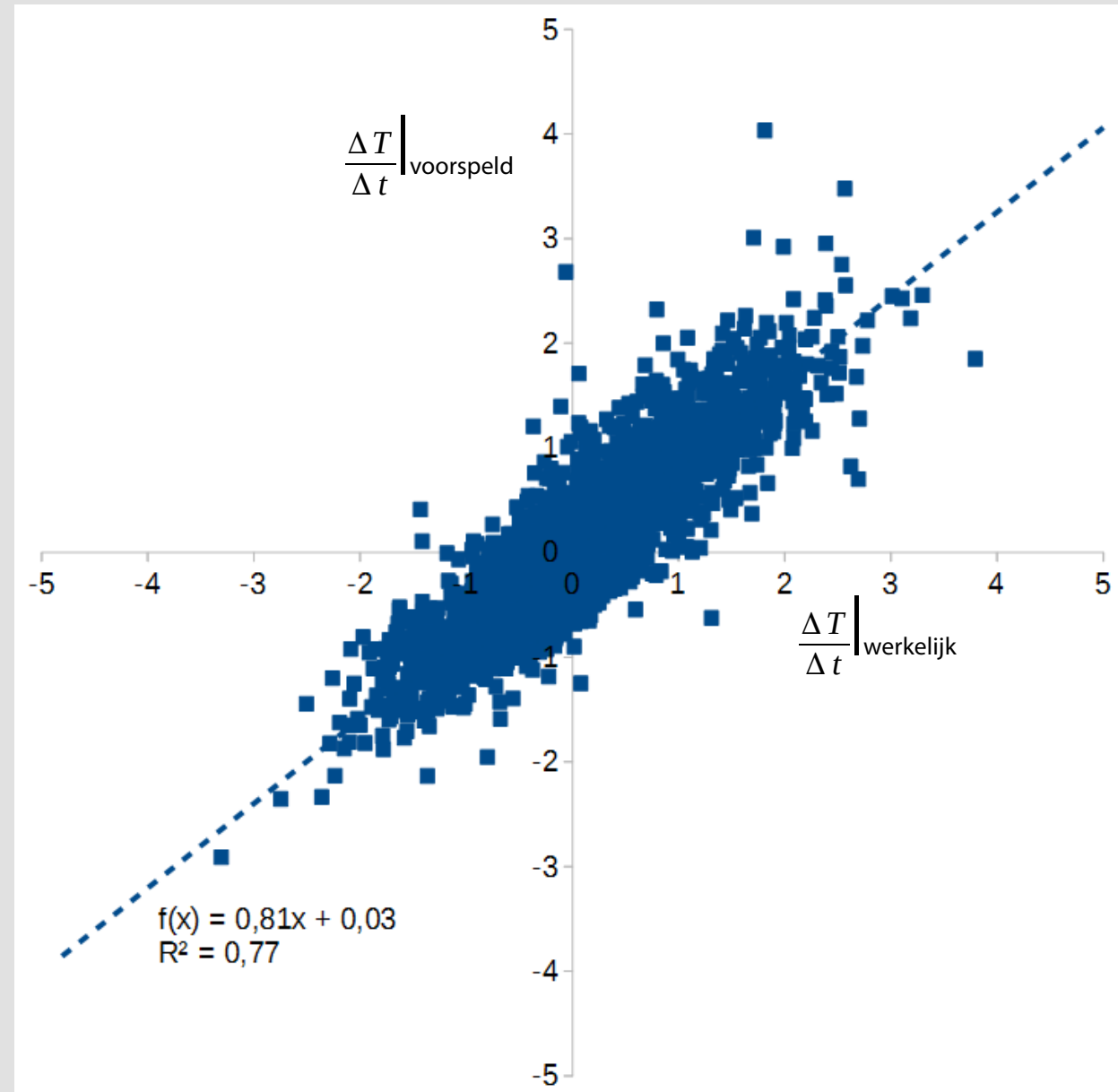

Machine learning

Machine learning

- Testen van het neurale netwerk

Machine learning

Online trainen:

- Data komt binnen
- Kunstmatige neurale netwerk (ANN) leert impliciete verbanden

Lerend neurale netwerk voorspelt:

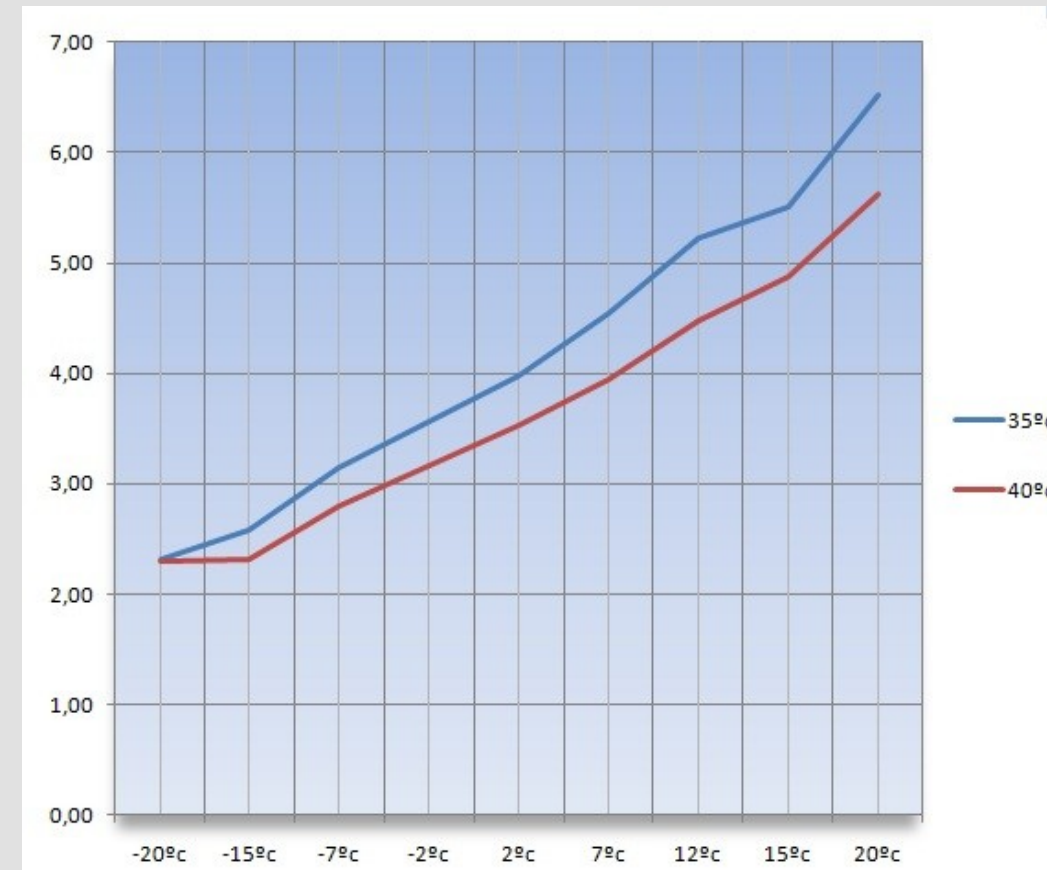
- Temperatuurverloop in de woonkamer
- Bepaalt regelstrategie warmtepomp

Machine learning

Voorbeeld:

- Tussenwoning
- Lucht-waterwarmtepomp gekoppeld aan vloerverwarming
- COP afhankelijk van buitenluchttemperatuur
- Volledige woning gemodelleerd met realistisch gebruikersgedrag
- Doel: reductie energieverbruik met behoud van comfort

Machine learning

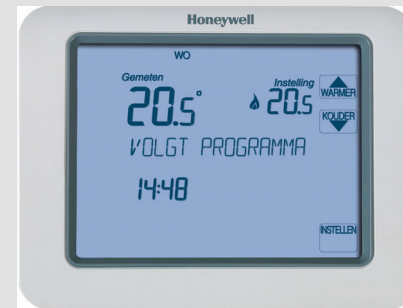
Onderzochte varianten

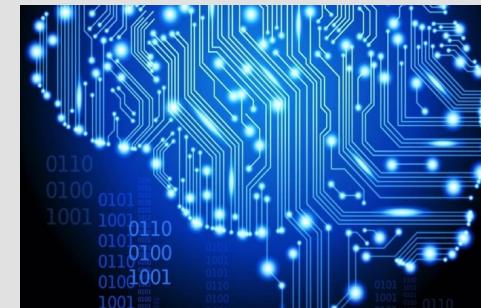
Warmtepomp
vermogen 100%

Warmtepomp
vermogen 30%

Tijdsturing

Zelflerend

Machine learning

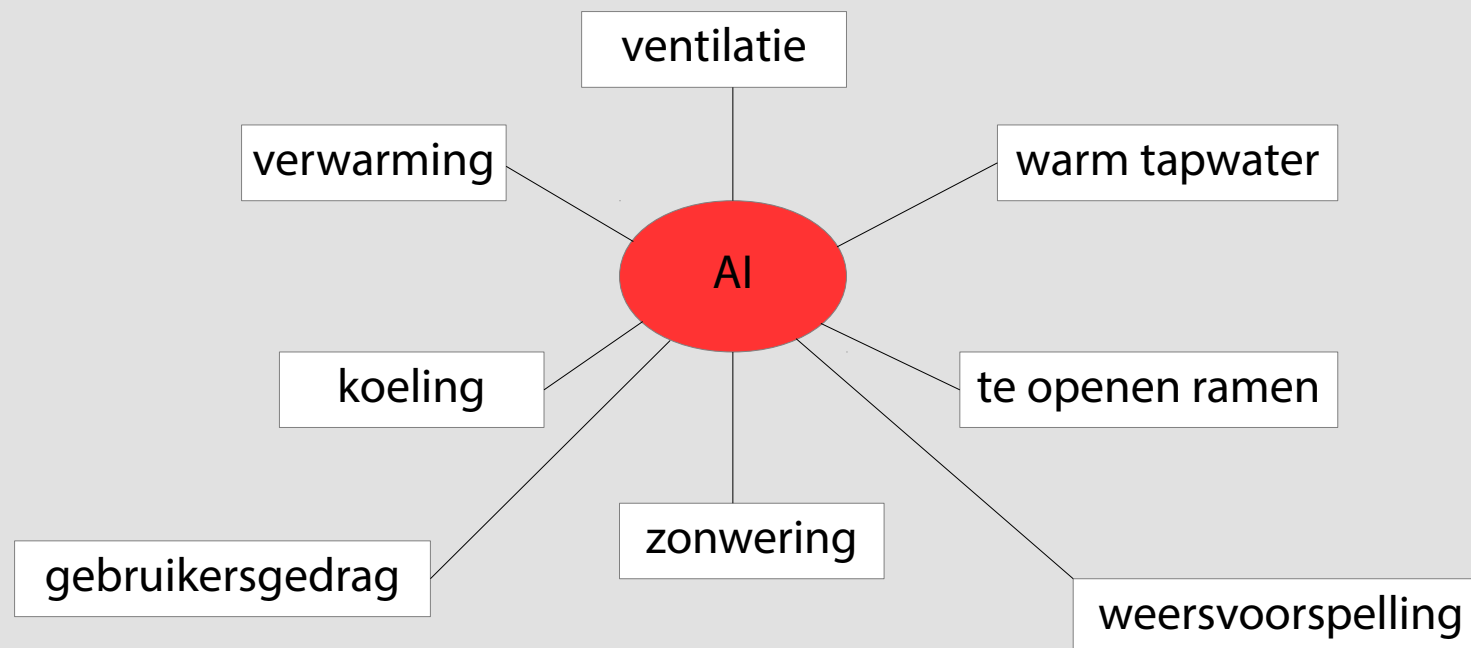
	WP 100% tijdsturing	WP 30% tijdsturing	WP 30% continue in bedrijf	WP 30% zelflerend
Haalt gewenste temperatuur	99%	69%	100%	97%
Energiegebruik	100%	72%	94%	81%

- Significante verlaging opgesteld vermogen
- Verlagen energiegebruik
- Realiseren comfortniveau

Machine learning

Toekomst:

- Koppelen meerdere regelingen
- Voorbeeld: optimalisatie ventilatie- en verwarmingsregeling

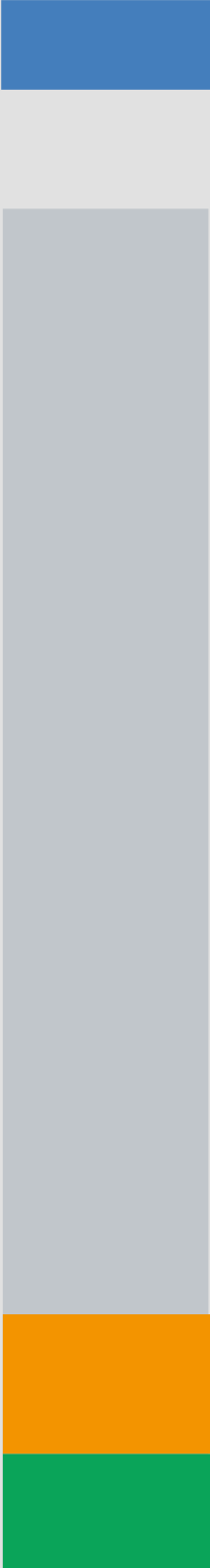

Machine learning

- Significante verlaging opgesteld vermogen
- Verlagen energiegebruik
- Realiseren comfortniveau
- Voldoen aan prestatiegaranties

Machine learning

Einde

Zijn er vragen?

PEUTZ

